

Георги (Жорж) Папазов, роден в Ямбол, напуска рано своя роден град и след като пропътува редица европейски страни, непреодолимо тласкан от любовта си към изкуството, се установява в Париж, където намира среда и приятели, на първо място — своя съотечественик от дунавския град Видин, художника Жул Паскен, с когото Папазов се свързва професионално и творчески и под неговото влияние, както и с неговата дружба и помощ, която продължава до предвременната и трагична смърт на Паскен през 1930 г., той създава първите си живописни творби, силно повлияни от шестуващия тогава пиктурален модернизъм и съчетава едно своеобразно виждане на геометричната линия и на баграта. Папазов прави редица изложби в Париж и другаде и намира положителна оценка от страна на видни френски и европейски критици на изкуството, която насърчава творческите му усилия и опити.

Успоредно с четката Папазов държи и перото на писател, пише своя български роман „Братя Дренови“, очерци за художниците Паскен и Дерен, опити върху проблеми на изкуството, всичко това създавано на френски език. Във френската столица нашият съотечественик се радваше на приятели и почитатели както между колегите си по професия, така и сред много френски писатели, които драговолю го посещаваха във вилата му край Ница, където гостолубивият и щедър домакин ги задържаше често на трапезата си, за да им поднесе да вкусят приготвения лично от него типичен „български гювеч“.

Николай Дончев

Шарбоньер, Сон-е-Лоар, Франс
13 май 1957 г.

Всяко писмо, което ми изпращаш, ми донася по малко „български въздух“ и за момент се намирам между теб, Минков (Светослав) и неколцина други приятели, които отдавна съм оставил там. Не съм нещастен далеч от това, но с призоваване на спомена за родината се събуждат у мене чувства, които обаче не мога да определя, нито знам точната им природа.

Засега със здравето съм добре и работя много. След дълги трудности най-после завърших книгата за Дерен (френски художник и приятел на П. — Н. Д.). Тя съдържа 270 страници (на машина). Засега книгата е у издателя и към края на май ще имам отговор. Текстът е във форма на спомени и освен за Дерен говоря за Вламенк (художник), за Марсел Еме (писател) и пътьом за неколцина други. Освен това написах още веднъж една малка книжка за Паскен под старото заглавие „Паскен, Паскен, аз съм!“, но с нов текст. През септември ръкописът ще бъде напечатан в „Летр Нувел“, а по-после ще излезе във форма на илюстрирана книжка. „Търговци на дим“, роман, няма да се печата засега, понеже идущата зима възнамерявам да го разработя основно. Текстът, който вече съществува, и този, който мисля да прибавя, ще даде нещо по-конкретно за нашия български живот. (Той е въображаемата и реална история на България през сто години.)

Тази пролет можах да рисувам и от вчера съм с намерение да живописвам през цялото лято. Искаш ми репродукции, обаче със себе си нямам други фотографии освен тези, които бяха вече напечатани в каталога ми от 1955 г.

- 1) *Pêcheurs nocturnes*, рисувана през 1955 г. и откупена от музея на Марината.
- 2) *Tempête*, рисувана през 1924 г.
- 3) *Ma Palette*, рисувана през 1928.

Но, драги Николай, не е лесно да пише човек за себе си. Прости ми за останалото. ... Прз-дадох твоите поздравления на Жак Барон (писател, близък приятел на П.) и той обеща да ти пише.

Поздравявам те и кажи на Минков, че го обичам много.

С приятелство: Папазов

Драги приятелю, Багряна не дойде в Париж и аз не ти изпратих поръчката. Би намерил може би някой друг, който ще може да се натовари с тази поръчка. С удоволствие ще ти доставя това, за което ме молиш.

Прекарах една доста мъчна година. Страдам от възпалителен ревматизъм, но сега съм малко по-добре. Въпреки това малко работих и завърших една книга със спомени, която озаглавих „Enterrement à la Sauvette“ („Свършено набързо“). Говоря главно за Паскен, Валаменк и Дерен — и писаното прилича на роман. Предшествуващата ми книга „Търговци на дим“, която трябваше отдавна да излезе, не е още на видно поле. . . Издателят Грасе е къща, неизправна в доста свои работи. При завръщането ми в Париж мисля да изтегля ръкописа и двете книги да предложа на друг издател. Завърша ли ръкописа, ще захвана отново да рисувам. От доста дълго време не съм хващал четката и боите. Състоянието на ръцете ми не ми позволяваше да сторя това. Можех само да пиша и пишех с доста болки. Съжалявам, че не видях Багряна. „Déraciné“ както мене ми създава винаги радост, когато срещна стар приятел. Предай й приятелските ми поздрави.

Надявам се, че си добре и може един ден да се видим. В края на октомври се завръщам в Париж.

С приятелско ръкостискане: Папазов

Ванс, 15-тер, Рю дю Павийон, 26 октомври 1971
(Алп-Маритим)

Драги ми Дончев,

Току-що ти изпратих един разказ, „По стъпките на художника“, и ще го получиш след твоето завръщане в София.¹ Ванс се намира близо до Ница и аз ще бъда щастлив, ако можеш да дойдеш и ме видиш. Напоследък претърпях една коремна операция и имах много работа с аптеки и лекари. Ала с един стар „копен“ като тебе не бих отказал да изям парче „печено“ и да гаврътна чашка вино. Прочее, доскоро виждане, и ме предизвести за идването си.

Твой Папазов

¹ Това кратко писмо получих по време на пребиваването ми през есента на 1971 г. във френската столица, но за съжаление гостуването ми във Ванс поради заетостта ми в Париж не можа да се осъществи.

Всички Папазови писма до мене са на френски език. — Н. Д.